

Trính tã

[Phạm Thị Hoài](#)

Thời còn làm báo nhiều năm trước, tôi đã từ chối một bài viết mà không đọc, vì tác giả bài đó kết thúc mấy dòng thư gửi đến tòa soạn bằng lời chào *trân thành*. Chính tôi nhìn chung là phép cư xử với ngôn ngữ, không hơn không kém, và dĩ nhiên có thể thay đổi như mọi tập quán. Mấy chục năm trước người Việt người nào cũng biết chửi, ngoáy ráy tai, cạy gờ mũi từng bưng, ai không làm thế là thiếu hòa mình với tập thể, hơn là còn rơi rớt ý thức hệ gì đó phần động lòng. Bây giờ, những hành vi chẳng chút ai đó chẳng còn sót lại ở những người mà ta không biết nên e ngại hay ái ngại cho sự nguyên thủy của họ. *Chân thành* hiện vẫn là đồng thuận của đa số người dùng tiếng Việt, song không có gì đảm bảo rằng *trân thành* sẽ không thông thối. Trúng ta sẽ phải trầm trước tro những kẻ trung thủy với trữ nghĩa thuở nào.

Thực ra tôi rất biết ơn các lỗi chính tả. Của người khác, tất nhiên. Chúng là những chỗ dấn đáng tin cậy. Hãy cho tôi biết bạn mắc những lỗi chính tả nào, tôi sẽ biết bạn là ai. Nếu thỉnh thoảng bạn đi *bước nà* thay vì *bước nữa*, bạn *ngã đờu* thay vì *ngõ đờu*, *đã thương* ai đó thay vì *đỡ thương* chính người ấy, *ngã ng* thay vì *ngã ngử*, bạn viết *thư ngổ* thay vì *thư ng...* và nếu vì những *mưu mô trước qu* nào đó thay vì *mưu mô chúc qu* mà bạn *biệt vô âm tính* thay vì *biệt vô âm tín*, tôi thậm chí thấy thích thú. Một ngôn ngữ cho người ta quyền lựa chọn giữa *trăn tr*, *trăng tr*, *chăn ch*, *chăng ch*, *trăn ch*, *chăn tr*, *chăng tr* và *trăng ch*, chưa kể *giăng gi*, là một ngôn ngữ chịu chơi. Một ngôn ngữ cho người ta cơ hội nhòm giữa *xe đ* và *xe đờ*, giữa *vợ l* và *vợ lẽ*, giữa *ăn ph* bã và *ăn ph* b, giữa *ăn vãi* và *ăn v*, giữa *chong đèn*, *trong đèn* và *trông đèn*, giữa *vỡ kịch* và *v* kịch, giữa *một con sâu làm gi*u n và *một con sâu làm r*u n... là một ngôn ngữ hào phóng. Nhưng ngày nào cũng gặp những [covfefe](#) của Việt Nam, những *n* lòng, những *đau kh* không sức nào *chịu n* trong x

*hội, những nòng lực và viển tượng, những lộng hội, những khùng cựa
mỡ, những nhờ vãi và đỏi chất, những thọt mọt và bàn cỏi, những
tham nhòng, lỏi lóm, những bát phở ở nước M, chưa kể những
nóng nòng chờ hờ trợ và [cây lêu ngày Tọt](#), thì khó mà không
phát điên.*

Sai chính tả cũng như vi phạm luật giao thông, không ai có thể
bỏ mình không bao giờ mắc. Có những vi phạm khó tránh. Có
những vi phạm khó thương. Và những vi phạm gây tai nạn. Có
những người tham gia giao thông khiến ta mừng là không phải ra
đường cùng một lúc với họ.

Hotlinking to our site is disallowed, please visit us directly! -Baotreonline.com

Hotlinking to our site is disallowed, please visit us directly! -Baotreonline.com

Tai nạn “Hiếp pháp”

Lúc đọc “[Đơn xin tự thú](#)” của ông Trịnh Xuân Thanh, cuộc sống
chấn chấn của ông ấy khiến tôi ngỡ ngàng một lúc. Nếu
nghiêm khắc xét nét, có thể tính ra có hai chục lỗi chính tả,
từ chữ *chấn chấn* nay đã thành nổi tiếng đến những chữ viết
hoa hay viết thường tùy tiện và cách chêm câu tự tung tự tác
trong chưa đầy hai chục dòng viết tay ấy. Nhưng càng có tuồng,
hình như tôi càng rộng rãi. Bây giờ tôi đang ý với ông
[Wieland](#), tác gia Khai sáng Đức, rằng tôn giáo và cách chêm câu
là chuyện riêng tư, người ngoài chớ bàn. Tôi cũng muốn thêm
cách viết hoa hay viết thường cũng như cách viết i (ngôn) hay
y (dài) vào gói riêng tư đó, vì trong khi chờ các nhà ngôn ngữ
học quyết định thì mỗi chúng ta vẫn phải tự quyết định *chân lý*
hay *Chân lý* trong chính tả cho riêng mình. Song cái tai nạn

chính kia xảy ra bằng cách nào thì trước sau tôi vẫn thấy bí ẩn. Tôi có thể đem thêm một nhân vật đầy uy tín khác – một đại văn hào, cũng thuộc trường phái cổ điển Weimar, sử dụng một ngôn ngữ nổi tiếng trong thi ca và triết học, đầy những niêm luật kỹ càng và chính xác mà tiếng Việt nhìn thấy có lẽ chẳng biết thương cảm lắm đâu, ông Goethe – để bào chữa cho ông cán bộ cộng sản cao cấp Việt Nam hai lần trượt tội nạn tại Đức. Goethe rất vui vẻ thừa nhận rằng mình ít khi tự cảm bút mà phần lớn đọc cho thư ký chép, nên chính tác phẩm nào ông không quan tâm, viết thế nào không quan trọng, miễn đọc gì hiểu là được. Tự tay viết thư thì thư nào của ông cũng có lối chính xác và không hề có dấu phẩy, cùng một chữ có khi ông viết ba kiểu khác nhau. Nhưng thời Goethe, hai trăm năm trước, cũng chưa ai phải nảy ra cái ý tưởng kỳ cục về luật giao thông. Ai có chân dùng chân, ai có ngựa dùng ngựa hoặc dùng lưng kẻ khác, miễn xê dịch được là xong. Ngày nay, một người Việt thuộc môi trường thượng lưu, tốt nghiệp đại học chuyên ngành và cao học lý luận chính trị, từ hơn hai mươi năm liên tục giữ cương vị lãnh đạo ở những tổng công ty và cơ quan nhà nước cấp bộ, thậm chí là đại biểu Quốc hội, làm thế nào để có thể rơi vào một tai nạn như *chính*?

Trường phái chính

Song sai chính tác không phải là độc quyền của riêng giới quan chức không thạo gì hết ngoài phép chia. Công ty Luật Đại Việt ở Hà Nội cung cấp dịch vụ đòi tiền trong trường hợp *chính* nợ. Tạp chí Điện ảnh giới thiệu màn *chính* chạy và pha lộn *chính* trong một bộ phim. Giáo xứ Thái Hà phần đời [chương tiêu diệt phong trào hướng đạo của cộng sản Việt Nam](#). Cô người mẫu Trang Trần viết [bên kiễm điếm](#) vì đã *trưng* lại lực lượng làm nhiệm vụ. Hãng Taxi Bình Dương quảng cáo [dịch vụ xe nhanh chóng thuận tiện](#). Bệnh viện An Việt ở Hà Nội phân tích [hội](#)

[trúng não gan](#). Báo điện tử [Soha](#) kể chuyện [Sao Việt bị gạ đái trác](#). Trường THPT Ngô Gia Tự ở Bắc Giang dạy kỹ năng nói [lời từ chối khéo léo](#). Báo [Vietinfo](#) tiếp thông tin về các [vùng tranh chấp ở Biên Đông](#), trong khi cửa hàng Gentleman ở Sài Gòn hướng dẫn [quy trình gửi quyên chant chíp](#). Đài Truyền hình Việt Nam đưa tin về [trung cư](#) và [lợn lái](#). Báo [Dân quyền](#) yêu cầu [đừng trả đũa lên tình yêu nước thiêng liêng](#). Tốp Đoàn Kontum kêu gọi đoàn viên [chui rên trong biên lãa](#). Báo [Vietnamnet](#) thông tin [tăng phí cước bạ](#). Báo [Người Việt Atlanta](#) có hẳn một mục [Chia sẻ kinh nghiệm](#). Công ty iMate ở Sài Gòn cho biết [bí quyết thăm sóc lốp xe](#), trong khi Công ty Âu Việt ở Hà Đông bán [máy đo nồng độ ô xy bão hòa](#) và báo [Dân trí](#) đưa tin về một [bệnh nhân bị lôn mĩa](#), và Nhà sách Đại học Quốc gia Hà Nội giới thiệu cuốn ["Thi cử học vị học hàm dưới các chiếu đại phong kiển Việt Nam"](#).

Ông Thanh rõ ràng đã hòa mình với tập thể dân tộc cả trong và ngoài nước. Thể hình dung, giới lãnh đạo Việt Nam bình nhiên là những người đẹp để lịch duyệt, ăn ở sành điệu, thông thạo dăm ba ngoại ngữ, phát âm chuẩn chứ không [cờ-lờ-mờ-vờ](#), chính tả chuẩn chứ không [chấn chánh](#), diển thuyết hùng biện, học văn uyên bác, đã thể lại giàu năng lực lãnh đạo và trong sạch. Chúng ta sẽ nhìn họ như những thực dân từ hành tinh khác. Và chúng ta có truyền thống chảnh thực dân. Hay chuyển thống trị thực dân.

20/8/2017

P.T.H.